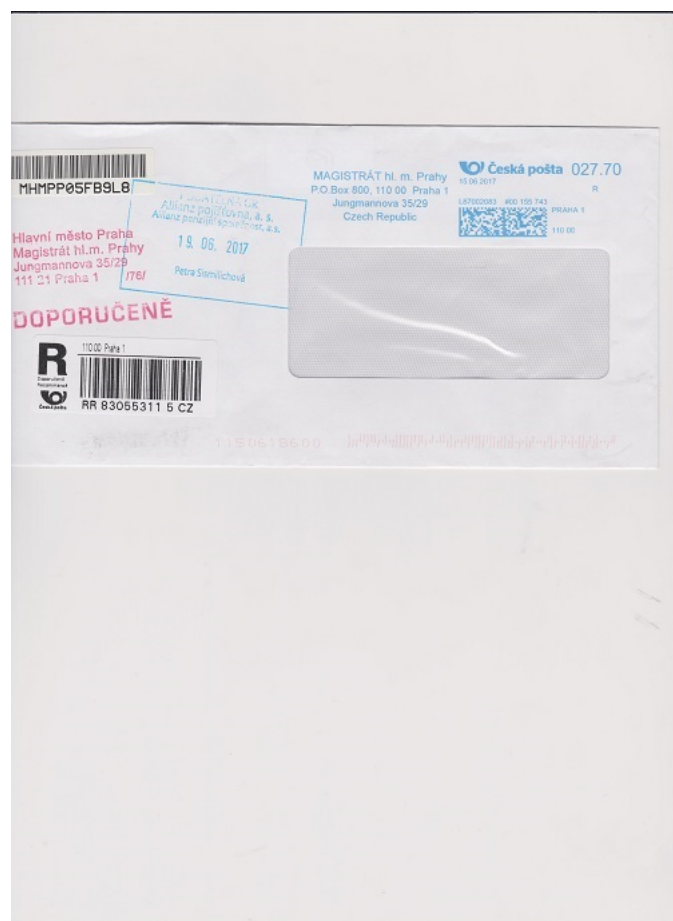
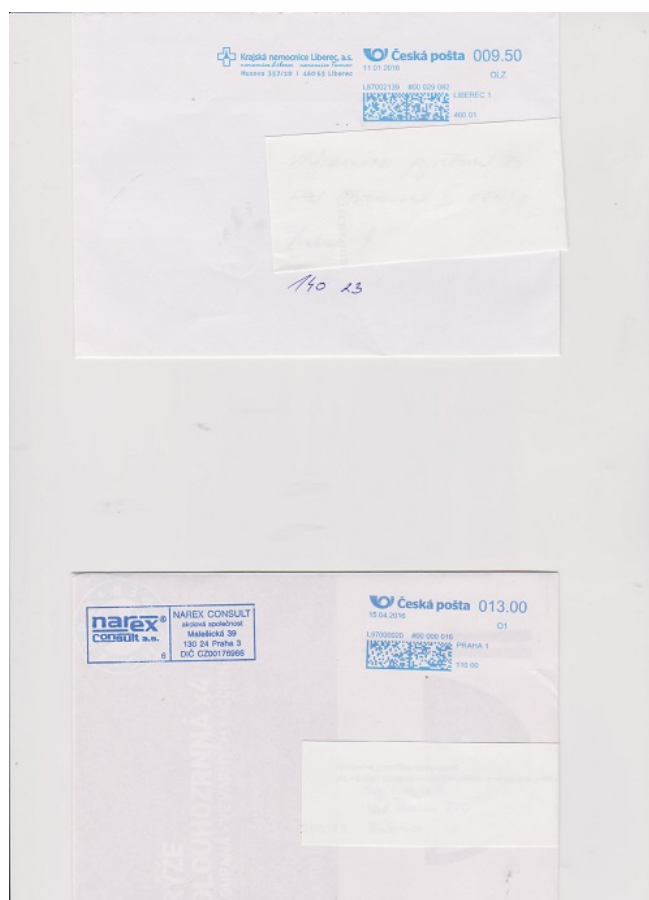

Příspěvek k rozšíření nové terminologie s odkazem na nový digitální vývoj vyplacení zásilek

Více než pět let náš život v Česku coby uživatelů poštovních služeb a sběratelů provázejí digitální výplatní otisky v modré barvě a v podstatně odlišném uspořádání a vzhledu než klasické výplatní otisky. Díky vývoji ve světě, ke kterému se konečně přiklonila i Česká pošta s.p. (okolní země včetně Slovenska byly mnoho let před námi), jsme se dočkali otisků, kde došlo ke sloučení údajů samostatného denního a výplatního razítka v jeden nezarámovaný celek. Navíc dle souhlasu UPU se využila i možnost odlišné barvy, kterou čtečky lépe čtou než červenou barvu. Došlo i k aplikaci jiného názvu operatora poštovních služeb. Místo názvu státu došlo na uplatnění názvu poštovního provozovatele Česká pošta, název, který byl doplněn o logo.

V době pandemické, která zastavila anebo omezila řadu lidských přirozených činností, dochází ve větší míře i na sbírky všeho druhu včetně poštovně historických. Nastávají i okamžiky k zamyšlení.

Řada sběratelů, vystavovatelů a badatelů, kteří se soustředí na výplatní otisky a zejména na jejich nejmodernější formy jakými jsou modré digitální otisky, přemýšlí i o jejich terminologii, která vyvstala s jejich příchodem. ta se mnohdy neshoduje s klasickým obdobím, kdy bylo vše jasné jako matematická rovnice výplatní otisk = označení oprávněného uživatele - denní razítko - výplatní razítko. To u nových otisků skončilo a údaje až na označení uživatele stroje (pozor - nové označení normy) se slilo do jednoho útvaru či souboru, navíc přibýly nové údaje a zmizely omezující rámečky. Co s tím? Nezbývá než se nad vším zamyslet (v článcích, publikacích či v exponátech jsme donuceni výrazy používat) a vyjádřit se k tomu.

V roce 2016 jsem na stránkách www.kf0015.cz publikoval novou normu týkající se nového digitálního otisku, který převzal nový portál modry.kf0015.cz. I na tomto portálu je o normě zmínka. Navíc nové podmínky týkající se výplatních strojů a jejich otisků jsem zařadil jako přílohu mé memoárové knihy "Frankotypisté", která vyšla v roce 2018. Z této normy při stanovení nových definic je naprosto žádoucí. Norma musí být doržena, ale platí i druhý požadavek: je nutno, aby byla terminologie sběratelská srozumitelná i pro sběratele a publicisty.

Jinak se nedomluvíme.

V mém komentáři za normou (viz stránky modry.kf0015.cz) jsem otázku terminologie rozšířil o další aspekt. Zástupci výrobců digitálních výplatních strojů a jejich otisků používají terminologii, která je naprosto v rozporu s normou ke škodě celé záležitosti a tohoto oboru. Používá se nesprávně "digitální známka" nebo "frankovací stroj". K mé lítosti se na tento koment nikdo neozval. Nově slýchávám, že modrý digitální otisk by se měl jmenovat "datamatrix" či "výplatní otisk s QR kódem". To bychom se přoblížili hyprům a eshopm na dosah. Takové výrazy snad ne?

Co by mělo zůstat stejné a z čeho by se mělo vycházet? Stručně - z existujících a platných definic, které se vžily. Tedy výplatní stroj, výplatní otisk, výplatní razítko, výplatní hodnota atd. Slovo "výplatní" je hlavní a nadřazené. Stroj slouží hlavně k vyplácení, i když má podružné úkoly (registraci poplatků, kreditaci částek, kontrola a autenticita informací o zásilce atd.). Toto slovo je hlavní a určující pro provozovatele služeb, operátory, uživatele, zástupce výrobců a výrobce, aukční domy, prodejce filatelistického zboží, publicisty, sběratele a jiné subjekty spjaté s tímto prostředkem vyplácení. Slovo "frankovat" je nečeské převzaté z angličtiny či němčiny (franking, frankieren). Slyšíme i slovo "frankotyp" pro "výplatní otisk" či "výplatní stroj". Slovo, které mělo svůj účel do prvních příchodů dalších strojů (Postalia), nyní už ne, i když se mi líbí pro svou výstižnost a stručnost. Vychází z názvu jednou z výrobců "Francotyp GmbH" a to je nesprávné. Jinak bychom museli říkat pro další otisky "postalák" či "satasák" apod.

Nyní definice

STROJE

Digitální výplatní stroj je výplatním strojem nové generace obsahující dvojdimenzionální kód DataMatrix a umožňující kreditovat poštovní poplatky na dálku, vyplácet listovní zásilky a registrovat celou řadu zakódovaných údajů včetně poštovních poplatků souhrnným způsobem sloužícím kontrole a autenticitě informací o zásilce. Údaje je možno i nezakódovaně uvádět na otisku".

OTISKY

Digitální výplatní otisk je výplatním znakem, který vytváří digitální výplatní stroj a tvoří jej zejména souhrnné výplatní razítko obsahující soubor nutných proměnných a neměnných údajů (výplatní hodnota, identifikace poštovního operátora, datum podání, produktový kód zásilek, licenční číslo výplatního stroje, podací pošta, poštovní směrovací číslo, číslo počítadla zásilky, kumulativní dvojdimenzionální kód DataMatrix obsahující v digitální podobě veřejné údaje). Výplatní razítko otisku obsahující tyto údaje může být doplněno označením uživatele stroje a dalšími údaji.

OSTATNÍ ÚDAJE OTISKU (VÝPLATNÍHO RAZÍTKA)

Jsou definovány v Podmínkách pro používání výplatních strojů (Věstník České pošty, částka 3, Informace pro veřejnost, 25., 3, 2015) .

Tolik můj současný příspěvek k doplnění terminologie výplatního otisku (základy a definice klasického výplatního otisku jsou zveřejněny v publikaci Československá filatelie, část terminologická, Praha 1988). Tehdejší terminologii poštovní historie a celin zpracoval kolektiv expertů Komise poštovní historie a celin pod mým vedením a potvrdil i SČSF a hlavní redaktor terminologie čs. filatelie a vedoucí autorského kolektivu ing. Pavel Pittermann. Příspěvky vítány na Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript.

Rozhodně musím konstatovat, že s příchodem digitálního otisku jsme vkročili do nové éry výplatního otisku na našem území. Budeme muset odlišovat klasické období od toho dnešního digitálního. Ba co víc, vznikly nám už dvě období digitální - rané digitální (změnil se systém a vzhled zůstal) a pokročilé digitální (změnil se i vzhled otisku současně se systémem). S tím nic neuděláme, pokrok nezastavíme a sběratelství se musí přizpůsobit.